

Ministrica za zdravje, gospa Dr. Valentina Prevolnik Rupel

Ministrstvo za zdravje

Štefanova ulica 5

1000 Ljubljana

Ljubljana, 21. 4. 2026

Zadeva: Strokovne pripombe k ureditvi psihoterapevtske dejavnosti in opredelitvi poklica psihoterapevta v zdravstvu

Spoštovani,

v strokovni javnosti z resno zaskrbljenostjo spremljamo veljavno ureditev psihoterapevtske dejavnosti ter predlagane rešitve, ki v zdravstveni sistem uvajajo nov poklic psihoterapevta na način, ki po naši presoji ni skladen s temeljnimi načeli zdravstvene dejavnosti, varne obravnave bolnikov ter z dokazi podprte medicine.

Zdravstvena dejavnost je v Republiki Sloveniji jasno opredeljena v Zakonu o zdravstveni dejavnosti (ZZDej), ki določa, da gre za dejavnost, namenjeno preprečevanju, odkrivanju, zdravljenju in rehabilitaciji bolezni. V tem okviru je zdravljenje vedno vezano na strokovno utemeljeno prepoznavo zdravstvenega stanja, postavitve diagnoze in izbor ustreznih terapevtskih ukrepov. Takšen model ni zgolj organizacijski, temveč predstavlja temelj varne in kakovostne obravnave bolnikov.

Na področju duševnega zdravja to pomeni, da je psihoterapija kot metoda zdravljenja smiselna in strokovno utemeljena takrat, ko gre za osebe z jasno opredeljenimi duševnimi motnjami, kot so definirane v mednarodno uveljavljenih klasifikacijah (DSM, ICD), ki predstavljajo osnovo za diagnostiko, klinične smernice in raziskovalno delo.

Predlagana ureditev to temeljno ločnico briše. Iz uredbe in novega Seznama poklicev zdravstvenih delavcev izhaja, da bi novi poklic psihoterapevta v zdravstvenem sistemu izvajal tudi »obravnavo drugih duševnih stanj, ki ne spadajo v nobeno drugo kategorijo«. Takšna opredelitev pomeni odmik od osnovnega medicinskega principa, da je zdravljenje vezano na diagnostično opredeljeno stanje. V praksi to odpira prostor za izvajanje obravnav brez jasne indikacije, brez diagnostike in brez preverljivih kriterijev učinkovitosti, kar je v nasprotju z načeli sodobne medicine.

Ob tem posebej opozarjamo, da takšna širitev zdravstvene obravnave na stanja brez diagnostične opredelitve pomeni tudi tveganje za patologizacijo običajnih življenjskih stisk, ki so del normalnega razvoja posameznika. Takšen pristop je lahko dolgoročno škodljiv, saj zmanjšuje odpornost posameznika, spodbuja pasivno vlogo bolnika ter vodi v nepotrebno medicinsko obravnavo vsakdanjih izkušenj – kar je še posebej problematično pri otrocih in mladostnikih v obdobju intenzivnega razvoja.

Dodatno je takšna ureditev v nasprotju tudi z določbami Zakona o pacientovih pravicah (ZPacP), ki v 11. členu določa pravico pacienta do primerne, kakovostne in varne zdravstvene obravnave, ter v 20. členu pravico do obravnave v skladu s strokovnimi standardi in najboljšimi razpoložljivimi medicinskimi spoznanji. Obravnava brez jasne diagnostične opredelitve in brez ustreznih kliničnih kompetenc teh standardov ne more zagotavljati.

Posebej problematična je tudi sama umestitev novega poklica psihoterapevta med zdravstvene poklice. Iz priložene uredbe izhaja, da za opravljanje tega poklica ni nujno zahtevana zdravstvena izobrazba, niti sistematično klinično usposabljanje v zdravstvenem okolju, kot je to značilno za vse druge zdravstvene poklice. Če primerjamo to z obstoječo ureditvijo, je razvidno, da so zdravstveni poklici dosledno vezani na formalno izobraževanje, pripravništvo, strokovni izpit ter pogosto specializacijo, obenem pa so njihove kompetence jasno umeščene v diagnostično-terapevtski proces in delo v zdravstvenem timu.

Na področju duševnega zdravja to jasno ponazarja vloga zdravnika specialista in specialista klinične psihologije, ki sta usposobljena za diagnostiko, diferencialno diagnostiko in izvajanje terapevtskih ukrepov. Novi poklic pa uvaja izvajalca, ki ni nosilec diagnostike in ne prevzema celostne odgovornosti za zdravljenje, hkrati pa izvaja terapevtske intervencije. Takšna ureditev pomeni razgradnjo enotnosti zdravstvene obravnave ter povečuje tveganje za nepovezано, fragmentirano in potencialno neustrezno obravnavo bolnikov.

Nevarnost takšne ureditve ni zgolj teoretična. V klinični praksi to pomeni povečano tveganje za:

- zamujeno ali napačno diagnostiko duševnih motenj,
- neustrezno izbiro terapevtskih pristopov,
- zamik v uvedbi ustreznega zdravljenja,
- poslabšanje poteka bolezni in večjo kronifikacijo težav,
- izpostavljanje otrok in mladostnikov neustreznim obravnavam, ki lahko vodijo v trajnejše neugodne posledice za njihov psihološki in osebni razvoj.

Dodatno zaskrbljujoče je, da predlagana ureditev briše mejo med psihoterapijo kot metodo zdravljenja in psihosocialnim svetovanjem kot obliko podpore pri življenjskih stiskah. Ta meja je v zdravstvenem sistemu ključna. Zdravljenje duševnih motenj zahteva jasno diagnostično opredelitev, klinično presojo in odgovornost za izide zdravljenja, medtem ko obravnava življenjskih stisk brez opredeljene motnje sodi v druga področja pomoči. Mešanje teh dveh področij pomeni, da lahko posamezniki, ki potrebujejo zdravljenje, ostanejo brez ustrezne zdravstvene obravnave.

Psihoterapija kot metoda zdravljenja mora v zdravstvenem sistemu ostati umeščena v okvir z dokazi podprte medicine, kar pomeni uporabo metod, katerih učinkovitost je potrjena z raziskavami, ter izvajanje teh metod s strani ustrezno usposobljenih strokovnjakov z zadostnimi kliničnimi izkušnjami. Vsak odmik od teh načel neposredno vpliva na varnost bolnikov.

Na podlagi navedenega menimo, da predlagana ureditev v obstoječi obliki ne zagotavlja ustrezne strokovne, pravne in varnostne podlage za izvajanje psihoterapije v zdravstvenem sistemu.

Zato predlagamo, da Ministrstvo za zdravje:

- jasno opredeli, da je psihoterapija v zdravstvu metoda zdravljenja duševnih motenj, opredeljenih v mednarodnih klasifikacijah (DSM, ICD),
- iz zdravstvene dejavnosti izloči obravnavo nediferenciranih življenjskih stisk brez diagnostične opredelitve,
- ponovno preuči in ustrezno redefinira poklic psihoterapevta tako, da bo skladen z zahtevami zdravstvenih poklicev (ustrezna zdravstvena izobrazba, klinično usposabljanje, umeščenost v zdravstveni tim) oziroma z nudenjem psihosocialne podpore izven zdravstvenega sistema,
- zagotovi, da psihoterapijo v zdravstvenem sistemu še naprej izvajajo le strokovnjaki z ustreznimi kliničnimi kompetencami,
- uskladi ureditev z mednarodnimi strokovnimi smernicami in standardi z dokazi podprte medicine,
- vzpostavi jasne mehanizme nadzora nad kakovostjo in varnostjo obravnave.

Prepričani smo, da je mogoče ureditev psihoterapevtske dejavnosti oblikovati tako, da bo omogočala njen razvoj in dostopnost, jasno opredelila nudenje psihološke podpore izven zdravstva, ob tem pa ohranila temeljna načela varne in strokovno utemeljene zdravstvene obravnave.

V trenutni obliki pa predlagana ureditev teh standardov ne dosega in predstavlja tveganje za bolnike ter za integriteto zdravstvenega sistema.

S spoštovanjem,

RSK za klinično psihologijo, dr. Tristan Rigler, univ. dipl. psih., spec.



REPUBLIKA SLOVENIJA
SI-PASS

Podpisnik: TRISTAN RIGLER
Izdajatelj: SI-PASS-CA
Št. potrdila: 673e21f9000000005754c10b
Potrdilo veljavno od: 13.03.2023 do 13.03.2028
Čas podpisa: 18:00 21.04.2026

RSK za otroško in mladostniško psihiatrijo, dr. Marija Anderluh, dr. med., spec. otroške in mladostniške psihiatrije in spec. psihiatrije

Marija
Anderluh

Digitally signed by
Marija Anderluh
Date: 2026.04.21
10:06:08 +02'00'

RSK za psihiatrijo, prof. dr. Blanka Kores Plesničar, dr. med., spec. psihiatrije

BLANKA KORES
PLESNIČAR

Digitalno podpisal
BLANKA KORES
PLESNIČAR
Datum: 2026.04.21
08:14:59 +02'00'

Zbornica kliničnih psihologov Slovenije, asist. dr. Sana Čoderl Dobnik, univ. dipl. psih., spec. klin. psih.

Zdravniška zbornica Slovenije, prof. dr. Bojana Beović, dr. med., spec. infektologije

Bojana
Beović

Digitally signed by
Bojana Beović
Date: 2026.04.21
10:21:18 +02'00'

Združenje psihiatrov Slovenije, prof. dr. Peter Pregelj, dr. med., spec. psihiatrije

Peter Pregelj

Digitalno podpisal Peter
Pregelj
Datum: 2026.04.21
10:00:38 +02'00'

Združenje psihoterapevtov Slovenije, Breda Jelen Sobočan, dr. med., spec. psihiatrije

Združenje za otroško in mladostniško psihiatrijo, izr. prof. dr. Maja Drobnič Radobuljac, dr. med., spec. otroške in mladostniške psihiatrije

Maja Drobnič
Radobuljac

Digitally signed by Maja Drobnič
Radobuljac
Date: 2026.04.21 09:56:41 +02'00'